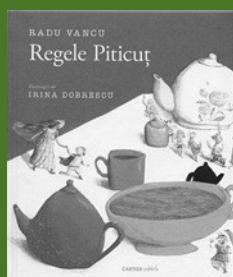

Cărțile anului 2017 pentru copii.

Înainte de înșiruirii inevitabil incomplete a cărților pentru copii remarcabile în 2017 la care am ajuns suprapunând mai multe feluri de liste (topuri ale profesorilor, recenzii ale elevilor publicate mai ales în această revistă și pe site-ul ANPRO, statistici de vânzări la târguri de carte și ale editurilor, evenimente extrașcolare), m-aș opri foarte puțin asupra a ceea ce cred că motivează procentul mare de cititori copii raportat la cititorii adulți. Dincolo de diferențele firești de arhitectură cotidiană a celor două generații sau de asemănările dependenței de lectură (îmi amintesc moto-ul site-ului Bookaholic, devenit, între timp, una din vocile sonore care influențează gusturile de lectură ale cititorilor obișnuiți: „Dependența de cărți se tratează cu cărți.”), cred că profesorilor li se datorează fericita proporție. Am urmărit zeci de evenimente de lectură pe care coordonatorii le-au făcut publice mai ales pe rețelele de socializare și mai puțin pe site-urile școlilor sau în presa scrisă, suficiente pentru a-mi întări unul dintre principiile didactice de începător: entuziasmul este molipsitor! Adăugând publicității și evenimentelor organizate de edituri, librării, autori, instituții de cultură implicarea profesorilor care, mai mult sau mai puțin evident, îmbracă haina consilierului de lectură, a sfătuitorului, a unui partener de dialog autentic, cărțile pentru copii sunt nu doar un produs profitabil de marketing sau piesele unui top de vânzări, ci chiar obiectul unor topuri de lectură.

Editura Arthur, care a continuat amplul proiect de promovare a cărților și autorilor în școli, a propus și în 2017 multe cărți pentru cele trei categorii de vârstă școlară. Remarc pentru preșcolari traduceri din Mo Willems: *Suntem într-o carte* – poveste în care micii cititori pot să intervină alături de cele două personaje pentru a crea împreună povestea, *Prietenul meu e trist!* și *Ai o pasăre pe cap!* – două cărți despre valorile prieteniei și *Nu lăsa porumbelul la volan* – o istorie amuzantă despre a spune „nu” în situații care impun asta. *Tu ești mămică mea?* de P.D. Easman este o carte despre curaj, definirea identității, despre timiditate, explorarea lumii care răspunde, în mod alegoric, dilemelor vârstei cititorilor mici. Pentru cititorii de 7 - 10 ani aș enumera cărțile autorilor români: Gellu Naum (*A doua carte cu Apolodor*, care, evident, continuă aventurile pinguinului alături de prietenii săi, leul și cangurul, în același stil naumian fascinant), Lavinia Braniște, câștigătoarea Trofeului Arthur din 2014, continuă cu noi aventuri amuzante seria lui Rostogol (*Rostogol păzește pepenii*, *Rostogol merge acasă*) și Irina Dobrescu care propune în *Lupul jucător de poker* o parodie cu suspans a deloc desuetelor întâmplări cu o fetiță, o bunică și un lup. Iar pentru adolescenți aș remarca câteva traduceri bune: cele mai recente volume din seria lui J.K. Rowling, *Harry Potter și Pocalul de Foc*, în traducerea lui Florin Bican, și *Harry Potter și Ordinul Phoenix*, în traducerea Tatiane Dragomir, un prim volum dintr-o proiectată serie scrisă de Rick Riordan și tradus de Alex Moldovan, *Eroii Olimpului. Eroul pierdut*, ai cărui cititori sunt, probabil, aceiași iubitori ai *Cronicilor din Narnia*, care se îmbogățesc în 2017 cu volumele cinci și șase, *Călătorie cu Zori de zi* și *Jilțul de argint*. Aș adăuga aici alte apariții pentru adolescenți: *Râul înstelat al cerului* de Grace Lin, un roman care continuă povestea *Bătrânului din lună*, mizând pe aceeași supratemă a căutării și definirii identității, sau alte două romane care aduc în scenă problemele, frământările și crizele adolescenței – *Fantomă Aniei* de Vera Brosgol și *Ținutul țânțarilor* de David Arnold. *Făuritoarea de albastru* de Lois Lowry, *Adevărul adevărat* de Dan Gemeinhart și *Cartea memoriei* de Lara Avery mi-au amintit de profunzimea și sensibilitatea lui R.J. Palacio. Le-am așezat în rând cu admirabila *Defecți* de Cecelia Ahern, apărută la **Editura Ail**, care promite și replica anul acesta.

La **Editura Humanitas Junior** am remarcat pentru cititorii mici cărți care, folosindu-se de alegorie, induc valori precum altruismul, curajul, empatia, modelează comportamente dezirabile și aduc în discuție întrebări despre sine și lume: *Corabia cu coarne* și *Grădinarul nopții* de Terry Fan și Eric Fan sau *Pandora* de Victoria Turnbull. Pentru cititorii de 7 - 10 ani, Adrian Oprescu, cunoscut cititorilor prin *Tom*, cartea prieteniei dintre un om și un câine, publică *Ursul*, carte în care aduce în atenție o rescriere amuzantă, vie, palpitantă a

Topuri de vânzări și topuri de lectură

poveștii ursului păcălit de vulpe. Pornind tot de la un loc comun, fricile copilăriei, Otilia Mantelers propune în *Secretul monstrului* o poveste despre prieteni imaginari și domesticirea fobiilor. O miză serioasă și gravă își propune și seducătoarea *Val și Cetatea sufletelor* de Ana Alfianu, care problematizează dispariția celor dragi – aici a bunicului pe care băiatul de 10 ani încearcă să-l regăsească parcurgând în esență o călătorie a întrebărilor despre sine. Aș semna, în plus, a treia ediție a *Enciclopediei zmeilor* de Mircea Cărtărescu, ilustrată de Tudor Banuș, ocazia perfectă de familiarizare cu mitologia și folclorul românesc, aduse în actualitate cu erudiție, fantezie, umor, ironie inegalabile. Pentru adolescenți am apreciat o carte care nu doar în contextul aniversar de acum e importantă. Scrisă atractiv, ca o călătorie în timp cu scopul de a înțelege printr-o bine condusă construcție cauzală lumea de azi, *Întâmplări din secolul trecut. Marile evenimente ale secolului XX* de Daniel Aristarco s-ar putea regăsi pe listele cititorilor așezați corect în contemporaneitate,:

Am remarcat la **Editura Polirom** pentru cititorii preșcolari două cărți amuzante, compuse din povești scurte care răspund unor întrebări creative și care pot fi folosite foarte bine în ateliere de lectură cu cei mici: *De ce zboară vrăjitoarele pe cozi de mătură* de Adina Rosetti și *O girafă în spațiu și alte șapte lumi ascunse* de Cristina Donovici. Pentru cititorii de 7 - 10 ani mi-a plăcut *Urfin și soldații săi de lemn* de A. Volkov, carte în care se împletesc fire narative din clasicele povești despre Oz, soldăteii de plumb, babe cloanțe și fete descărcărețe. Iar pentru adolescenți am reținut *Vânătorii de cărți* de J.C. Bertman și *Copacul minciunilor* de Frances Hardinge. Și, mai ales, *O vară cu Isidor* de Veronica D. Niculescu, despre adolescența de 14 ani care se maturizează într-o vară, învățând, ca răsplată pentru altruismul și empatia ei, cele mai frumoase lecții de viață.

De la **Editura Rao** aș aminti pentru preșcolari *Domnul întuneric se strecoară* de Ella Burfoot, o carte bine scrisă și frumos ilustrată și care se înscrie în seria celor „îmblânzitoare” de temerile copilăriei. Cititorii de 7-10 ani pot fi încântați de *Marele complot al ciololotei* de Chris Callaghan, iar pentru adolescenți recomand *Băiatul și gândacul magic* de M.G. Leonard, un prim volum dintr-o viitoare trilogie despre un adolescent ale cărui aventuri combină suspansul cu răspunsuri la întrebări esențiale.

Am descoperit la **Editura Paralela 45** colecția „Cercul de lectură și scriere creativă”, cu câteva cărți care pot fi bine valorificate în activități, precum *Hoțul de cuvinte* de Hans Joachim Schädlich, *Portalul magic*, *Dinozaurii vin spre seară* sau *Salvarea cangurilor* de Mary Pope Osborne. Iar *Insu – Pu. Insula copiilor pierduți* de Mira Lobe, care mi-a amintit de *Împăratul muștelor* de W. Golding, s-ar preta la o bună activitate intertextuală.

Editura Nemira se remarcă mai ales prin cărțile pentru cititorii de 7 - 10 ani precum cea a lui Iulian Tănase, *Aventurile lui Sacha în Castelul fermecat*, o construcție imaginară în care băiatul pornește într-o călătorie în care totul devine real sau posibil prin puterea imaginației. *Cum să-ți dreszi un dragon* de Cressida Cowell e amuzantă, cu subtile referințe mitologice încheiate într-o poveste cu suspans și ironie, iar *Frații Tapper în război* de Geoff Rodkey aduce în atenție inevitabilele conflicte dintre frați care scot la iveală nu doar spiritul de competiție, ci sunt și lecții de viață, răspunsuri la întrebări, soluții paliative.

Editura Cartier din Chișinău continuă în 2017 o serie de literatură pentru copii începută anul trecut cu câteva titluri care au atras atenția mai ales prin autoritatea, notorietatea și credibilitatea scriitorilor: *Jungla lui Toco* de Lavinia Braniște, *Regele piticuț* de Radu Vancu, *Catrina și marele Domn - Somn* de Alina Purcaru și *Moara De Frig* de Dan Coman.

Mai sunt, desigur, multe edituri care și-au îndreptat atenția spre cărți pentru copii, precum **Litera**, **Frontiera**, **Cărțile Copilăriei**, **Curtea Veche**, **Baroque Books&Arts**, **Corint**, **Pandora M** etc., dar pentru că spațiul listelor este limitat și pentru că am preferat să iau în considerare nu doar vocea editurilor, ci mai ales pe cea a cititorilor și a consilierilor de lectură, rămâne ca acestei înșiruii să i se adauge alte lecturi proaspete.

Alina Petri

